

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

Микола ДИВАК

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Конституційно-правові засоби захисту прав людини»

Рівень вищої освіти – третій (освітньо –науковий)

Галузь знань «08» «Право»

Спеціальність «081» «Право»

Освітньо-наукова програма «Право»

Кафедра цивільного права і процесу

Форма навчання	Семестр	Лекції (год)	Практичні заняття (год)	СРС (год)	Разом (год)	Форма контролю
Денна	2	20	20	50	90	Екзамен
Заочна	2	20	10	60	90	Екзамен

Тернопіль – 2024

1. СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Конституційно-правові засоби захисту прав людини»

Дисципліна «Конституційно- правові засоби захисту прав людини»	Галузь знань, спеціальність, РВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	галузь знань 08 Право	Статус дисципліни – дисципліна з циклу спеціальної підготовки Мова навчання - українська
Кількість залікових модулів – 3	спеціальність 081 Право	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 2</i> <i>Заочна – 2</i>
Кількість змістових модулів – 2	рівень вищої освіти – третій (освітньо- науковий), ступінь доктора філософії	Аудиторні години - <i>Денна:</i> <i>Лекції – 20 год.</i> <i>Практичні – 20 год.</i> <i>Заочна:</i> <i>Лекції – 20 год.</i> <i>Практичні – 10 год.</i>
Загальна кількість годин – 90		Самостійна робота: <i>Денна – 50 год.</i> <i>Заочна – 60 год.</i>
Тижневих годин–10 год., з них аудиторних – 2/2 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Конституційно-правові засоби захисту прав людини».

2.1. Мета вивчення дисципліни «Конституційно-правові засоби захисту прав людини».

Метою вивчення дисципліни «Конституційно-правові засоби захисту прав людини» є підготовка здобувачів наукового ступеню доктора філософії у сфері права, які мають високу правосвідомість та правову культуру, володіють

необхідними в їх наступній діяльності знаннями та практичними навичками для вирішення конкретних питань щодо захисту прав і свобод людини та громадянина; здатних самостійно орієнтуватися у законодавстві, що встановлює та гарантує прав і свободи людини та громадянина та уміло застосовувати його у практичній та науковій площині.

Загальноосвітнє значення цієї дисципліни полягає у тому, що курс є частиною професійної підготовки науковців у сфері права, а також необхідністю підвищення знань та уявлень про конституційно-правові засоби захисту прав людини здобувачів наукових ступенів доктора філософії.

2.2. Передумови для вивчення дисципліни «Конституційно-правові засоби захисту прав людини».

Передумовою для вивчення дисципліни «Конституційно-правові засоби захисту прав людини» є наявність знань, які здобувачі отримують із дисциплін «Філософія науки», «Педагогіка та психологія вищої школи», «Іноземна мова у наукових дослідженнях», «Методологія та організація наукових досліджень», «Управління науковими проєктами», «Емпіричні методи та інформаційно-аналітичні технології у наукових пошуках».

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

СК01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.

СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

2.4. Результати навчання.

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН03. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.

РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.

РН05. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.

РН06. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.

РН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.

РН08. Розробляти, реалізовувати та здійснювати управління науковими та інноваційними проєктами, які дають можливість створювати законопроектну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми з урахуванням етичних, соціально-управлінських, соціально-

економічних, екологічних та духовно-культурних аспектів, забезпечувати реєстрацію прав інтелектуальної власності щодо наукових результатів.

РН10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.

РН11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.

3. Програма навчальної дисципліни «Конституційно-правові засоби захисту прав людини».

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Наукове дослідження загальних засад реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина.

Сучасна концепція взаємодії та взаємної відповідальності особистості та держави. Поняття реалізації конституційних прав і свобод. Форми реалізації прав і свобод людини та громадянина. Значущість реалізації громадянських (особистих), політичних, соціальних, економічних, культурних та екологічних прав і свобод. Реалізація конституційних принципів, що стосуються прав і свобод людини та громадянина. Роль ініціативної особистості у контексті реалізації конституційних прав і свобод. Основні напрями удосконалення механізму реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Тема № 2. Стан дотримання та реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина на сучасному етапі розвитку української державності.

Загальні проблеми реалізації та дотримання конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні. Формування правової держави та функціонування принципу верховенства права в Україні у контексті дотримання та реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина. Стан дотримання та реалізації громадянських (особистих), політичних, соціальних, економічних, культурних та екологічних прав і свобод. Органи влади та інститути громадянського суспільства, що здійснюють моніторинг дотримання конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні. Міжнародні організації, які проводять аналіз дотримання та

реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Тема 3. Правові засади захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Правова політика в галузі дотримання та захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні. Форми реалізації правової політики у сфері захисту прав людини та громадянина. Поняття правового захисту прав особистості. Конституційні засади захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні. Юридичне та соціальне значення Конституції України у сфері захисту прав особистості. Конституційні принципи в аспекті захисту прав і свобод людини та громадянина. Правозахисний потенціал цивільного законодавства. Трудове законодавство у контексті захисту прав людини. Захист конституційних прав і свобод адміністративно-правовими заходами. Кримінально-правовий захист конституційних прав і свобод. Правозахисний потенціал процесуальних галузей права. Удосконалення законодавства України в напрямі покращення захисту прав і свобод людини та громадянина.

Змістовий модуль 2.

Тема № 4. Інституційний механізм захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Поняття та система інституційного механізму захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні. Адміністративний порядок оскарження рішень та дій або бездіяльності органів виконавчої влади та посадових осіб. Судовий захист прав і свобод. Захист прав і свобод під час розгляду цивільних та кримінальних справ у судах загальної юрисдикції. Діяльність спеціалізованих судів у напрямі захисту прав і свобод людини та громадянина. Конституційний Суд України у механізмі захисту прав людини. Правові позиції органу конституційної юрисдикції у сфері захисту прав і свобод людини та громадянина. Діяльність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Прокуратура України в механізмі захисту прав людини. Правозахисний потенціал органів внутрішніх справ. Роль органів місцевого самоврядування у сфері захисту прав людини та громадянина. Діяльність правозахисних організацій та інших інститутів

громадянського суспільства в Україні.

Тема № 5. Діяльність Організації Об'єднаних Націй у напрямі захисту прав людини.

Статут ООН та Міжнародний біль про права у контексті захисту прав людини. Роль головних та допоміжних органів ООН у міжнародному захисті прав людини. Функціонування конвенційного контрольного механізму захисту прав людини. Розгляд індивідуальних скарг. Застосування сили та інших заходів для захисту прав людини від злочинних посягань. Розуміння сутності гуманітарної інтервенції та міжнародно-правових засад її застосування.

Тема № 6. Наукові дослідження європейської системи захисту прав людини.

Значимість Європейської конвенції про захист прав і основних свобод. Правозахисний механізм, що нею передбачається. Ступень реалізації та застосування на українських теренах Євро конвенції. Організація та функціонування Європейського суду з прав людини. Правовий механізм звернення до Європейського суду з прав людини. Рішення Європейського суду з прав людини, у тому числі стосовно України, їх значимість. Правові позиції Європейського суду з прав людини.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Конституційно-правові засоби захисту прав людини»

Денна форма

Тематика	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1			
Тема 1. Наукове дослідження загальних засад реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина	4	4	5
Тема 2. Стан дотримання та реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина на сучасному етапі розвитку української державності	2	2	7
Тема 3. Правові засади захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні	4	4	9
Змістовий модуль 2			
Тема 4. Інституційний механізм захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні	4	4	11
Тема 5. Діяльність Організації Об'єднаних Націй у напрямі захисту прав людини	4	4	9
Тема 6. Наукові дослідження європейської системи захисту прав людини	2	2	9
Разом	20	20	50

Структура залікового кредиту з дисципліни «Конституційно-правові засоби захисту прав людини»

Заочна форма

Тематика	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1			
Тема 1. Наукове дослідження загальних засад реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина	4	2	7
Тема 2. Стан дотримання та реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина на сучасному етапі розвитку української державності	2	2	9
Тема 3. Правові засади захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні	4	2	11

Змістовий модуль 2			
Тема 4. Інституційний механізм захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні	4	2	11
Тема 5. Діяльність Організації Об'єднаних Націй у напрямі захисту прав людини	4	2	11
Тема 6. Наукові дослідження європейської системи захисту прав людини	2		11
Разом	20	10	60

5. Тематика практичних занять.

Практичне заняття №1.

Тема 1: Наукове дослідження загальних засад реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина.

Мета: полягає у розвитку теоретико-методологічних компетентностей здобувачів щодо проведення комплексних наукових досліджень конституційно-правових механізмів реалізації прав і свобод людини та громадянина в умовах європейської інтеграції України через формування здатності застосовувати сучасні методи наукового пізнання, критичного аналізу доктринальних підходів та системного дослідження національного законодавства і міжнародних стандартів у сфері прав людини.

Питання для обговорення:

1. Теоретико-правові основи концепції взаємодії особистості та держави:

- Доктринальні підходи до розуміння взаємної відповідальності держави та особи
- Конституційні механізми забезпечення балансу інтересів особи і держави
- Поняття та зміст реалізації конституційних прав і свобод

2. Форми реалізації конституційних прав і свобод:

- Класифікація форм реалізації прав людини
- Особливості реалізації різних категорій прав (громадянських, політичних, соціальних)
- Механізми забезпечення екологічних та культурних прав

3. Конституційні принципи у сфері прав людини:

- Система конституційних принципів прав людини
- Механізми реалізації конституційних принципів

- Роль конституційних принципів у захисті прав людини

4. Роль особистості у реалізації конституційних прав:

- Правова активність особистості
- Форми громадської участі у захисті прав
- Значення правової свідомості для реалізації прав

5. Удосконалення механізму реалізації прав:

- Сучасні виклики у сфері захисту прав людини
- Напрями модернізації правозахисних механізмів
- Євроінтеграційні аспекти вдосконалення системи захисту прав

Практичне заняття №2.

Тема 2: Стан дотримання та реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина на сучасному етапі розвитку української державності.

Мета: формування у здобувачів комплексного наукового розуміння сучасного стану дотримання та реалізації конституційних прав і свобод людини в Україні через аналіз правозастосовної практики, дослідження ефективності існуючих механізмів захисту прав людини в умовах євроінтеграції та розвитку цифрового суспільства, а також виявлення системних проблем та формування наукових пропозицій щодо вдосконалення механізмів реалізації конституційних прав і свобод на сучасному етапі державотворення.

Питання для обговорення:

1. Проблематика реалізації конституційних прав в Україні:

- Системні проблеми у сфері захисту прав людини
- Практичні аспекти реалізації конституційних прав
- Виклики дотримання прав людини в сучасних умовах

2. Принцип верховенства права та правова держава:

- Реалізація принципу верховенства права в контексті захисту прав людини
- Функціонування механізмів правової держави
- Конституційні гарантії прав і свобод

3. Аналіз стану дотримання різних категорій прав:

- Особливості реалізації громадянських та політичних прав
- Проблеми забезпечення соціально-економічних прав

- Специфіка захисту культурних та екологічних прав

4. Інституційне забезпечення моніторингу прав людини:

- Роль органів державної влади у захисті прав
- Діяльність інститутів громадянського суспільства
- Взаємодія державних та громадських інституцій

5. Міжнародний моніторинг прав людини:

- Діяльність міжнародних організацій в Україні
- Механізми міжнародного контролю
- Імплементация міжнародних рекомендацій

Практичне заняття №3.

Тема 3: Правові засади захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Мета: формування у здобувачів поглиблених знань та дослідницьких компетентностей щодо правових засад захисту конституційних прав і свобод людини через системний аналіз нормативно-правової бази, вивчення механізмів судового та позасудового захисту прав, дослідження практики Конституційного Суду України та Європейського суду з прав людини, а також розвиток здатності формулювати науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення системи правового захисту прав людини в умовах європейської інтеграції України.

Питання для обговорення:

1. Концептуальні основи правової політики захисту прав людини:

- Поняття та зміст правової політики у сфері прав людини
- Форми реалізації правозахисної політики держави
- Сутність правового захисту конституційних прав

2. Конституційний механізм захисту прав людини:

- Система конституційних гарантій прав і свобод
- Значення Конституції України як правової основи захисту прав
- Реалізація конституційних принципів захисту прав

3. Галузеве законодавство у системі захисту прав:

- Механізми цивільно-правового захисту прав
- Захист трудових прав та свобод

- Адміністративно-правові засоби захисту прав

4. Особливості кримінально-правового захисту:

- Система кримінально-правових гарантій прав людини
- Механізми кримінально-правового захисту
- Процесуальні аспекти захисту прав

5. Модернізація правозахисного законодавства:

- Напрями вдосконалення правозахисних механізмів
- Імплементация міжнародних стандартів
- Розвиток процесуальних гарантій захисту прав

Практичне заняття №4.

Тема 4: Інституційний механізм захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Мета: полягає у розвитку дослідницьких компетентностей здобувачів щодо аналізу функціонування інституційного механізму захисту конституційних прав і свобод людини в Україні через вивчення діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства у сфері правозахисту, дослідження ефективності судових та позасудових механізмів захисту прав, а також формування здатності генерувати інноваційні підходи до вдосконалення інституційної системи захисту прав людини в контексті євроінтеграційних процесів.

Питання для обговорення:

1. Теоретико-правові основи інституційного механізму захисту прав:

- Поняття інституційного механізму захисту прав
- Система суб'єктів захисту конституційних прав
- Взаємодія елементів інституційного механізму

2. Адміністративно-правові механізми захисту:

- Порядок оскарження рішень органів влади
- Особливості адміністративного провадження
- Гарантії захисту прав в адміністративному порядку

3. Судовий захист конституційних прав:

- Система судового захисту прав людини

- Роль спеціалізованих судів
 - Конституційне судочинство у сфері захисту прав
- 4. Діяльність спеціалізованих правозахисних інституцій:**

- Функції Уповноваженого з прав людини
- Роль прокуратури у захисті прав
- Правозахисна діяльність органів внутрішніх справ

5. Недержавні механізми захисту прав:

- Правозахисна діяльність органів місцевого самоврядування
- Роль громадських організацій
- Взаємодія державних та недержавних інституцій

Практичне заняття №5.

Тема 5: Наукове дослідження загальних засад реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина.

Мета: формування у здобувачів системного наукового розуміння діяльності Організації Об'єднаних Націй у сфері захисту прав людини через дослідження міжнародно-правових механізмів, аналіз функціонування основних органів та спеціалізованих установ ООН, вивчення практики застосування міжнародних стандартів прав людини та розвиток здатності оцінювати ефективність універсальних механізмів захисту прав людини в контексті сучасних глобальних викликів.

Питання для обговорення:

1. Міжнародно-правові основи діяльності ООН:

- Статут ООН як фундамент міжнародного захисту прав
- Міжнародний білль про права людини
- Система міжнародних стандартів прав людини

2. Інституційний механізм ООН:

- Повноваження головних органів ООН
- Функції допоміжних органів
- Взаємодія органів ООН у сфері прав людини

3. Контрольні механізми захисту прав:

- Система конвенційного контролю

- Порядок розгляду індивідуальних скарг
- Ефективність контрольних механізмів

4. Примусові механізми захисту прав:

- Правові підстави застосування сили
- Види примусових заходів захисту
- Процедури прийняття рішень

5. Гуманітарна інтервенція:

- Концепція гуманітарної інтервенції
- Міжнародно-правові засади втручання
- Практика застосування гуманітарної інтервенції

Практичне заняття №6.

Тема 6: Наукові дослідження європейської системи захисту прав людини.

Мета: формування у здобувачів комплексних дослідницьких компетентностей щодо аналізу європейської системи захисту прав людини через вивчення діяльності Ради Європи та Європейського Союзу, дослідження практики Європейського суду з прав людини, аналіз механізмів імплементації європейських стандартів у національне законодавство та розвиток здатності формулювати науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення системи захисту прав людини в умовах європейської інтеграції України.

Питання для обговорення:

1. Європейська конвенція про захист прав людини:

- Правова природа та значення Конвенції
- Система конвенційних прав і свобод
- Механізми імплементації Конвенції в Україні

2. Правозахисний механізм Ради Європи:

- Інституційна структура захисту прав
- Особливості конвенційного механізму
- Ефективність європейської системи захисту

3. Організаційно-правові аспекти ЄСПЛ:

- Структура та повноваження Суду
- Процедура розгляду справ

- Механізм виконання рішень

4. Процедура звернення до ЄСПЛ:

- Умови прийнятності заяв
- Порядок подання скарг
- Особливості розгляду справ проти України

5. Практика ЄСПЛ:

- Правові позиції Суду щодо захисту прав
- Аналіз рішень у справах проти України
- Вплив практики ЄСПЛ на національну правову систему

6. Самостійна робота

Під час вивчення дисципліни «Конституційно-правові засоби захисту прав людини» здобувачі виконують самостійні завдання. Метою даних завдань є розвиток навиків самостійної творчості, а також кращого засвоєння теоретичного матеріалу.

У процесі підготовки самостійної роботи здобувач набуває вміння працювати із доктринальними джерелами, нормативною базою України та зарубіжних країн, судовою практикою, робити обґрунтовані висновки, а також логічно викладати свої думки у власному науковому дослідженні. Виконання самостійної роботи сприяє поглибленому вивченню дисципліни «Конституційно-правові засоби захисту прав людини». Крім того, самостійна робота здобувача є однією із форм перевірки знань, яка вказує на рівень оволодіння ним законодавчою базою та теоретичним матеріалом.

«Конституційно-правові засоби захисту прав людини»

№ п/п	Тематика	К-сть годин денна форма	К-сть годин заочна форма
1.	Тема 1. Наукове дослідження загальних засад реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина	5	7
2.	Тема 2. Стан дотримання та реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина на сучасному етапі розвитку	7	9

	української державності		
3.	Тема 3. Правові засади захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні	9	11
4.	Тема 4. Інституційний механізм захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні	11	11
5.	Тема 5. Діяльність Організації Об'єднаних Націй у напрямі захисту прав людини	9	11
6.	Тема 6. Наукові дослідження європейської системи захисту прав людини	9	11
Разом:		50	60

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Конституційно-правові засоби захисту прав людини» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи: поточне опитування; модульна робота; оцінка підготовлених есе; виконання індивідуальних завдань; підсумковий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Конституційно-правові засоби захисту прав людини» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3
30%	30%	40%
Поточне оцінювання	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка визначається як середнє арифметичне за поточне оцінювання по темах 1-6 – тах 5 оцінок	Підготовка та презентація дослідження (реферат, есе, презентація) на задану тематику	Теоретична частина (3 питання по 20 балів) – тах 60 балів. Тестові завдання (10 тестів по 4 бали) – тах 40 балів.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання

яких передбачає навчальна дисципліна «Конституційно-правові засоби захисту прав людини»

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор EPSON EB-S05	1-6
2.	Прикладне програмне забезпечення загального призначення (засоби Microsoft Office)	1-6
3.	Використання Інтернет-ресурсів: 1. www.rada.gov.ua – Офіційний сайт Верховної Ради України. 2. www.gr.gov.ua – Офіційний сайт Генеральної Прокуратури України. 3. www.kmu.gov.ua – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. 4. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України. 5. www.court.gov.ua – Офіційний портал Судової влади України. 6. www.mvs.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України. 7. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. 8. www.court.gov.ua/reystri-ta-sistemi/ – Державний реєстр судових рішень	1-6

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативно-правові акти:

1. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 38. Ст.502.
2. Виборчий кодекс України : Закон України від 19 грудня 2019 р. № 396-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
3. Декларація прав національностей України від 1 листопада 1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 53. Ст.799.
4. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. Відомості Верховної Ради УРСР. 1990. № 31. Ст.429.
5. Конституція України від 28 червня 1996 р. (із змін.). URL :<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
6. Конституція Автономної Республіки Крим від 21 жовтня 1998 р., затв.Законом України від 23 грудня 1998 р. № 350-XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 5-6. Ст.43.
7. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 8 липня 2011 р. № 3671-VI. URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
8. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим : Закон України від 10 лютого 1998 р. № 90/98-ВР (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/90/98-вр>.

9. Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 грудня 2016 р. № 1798-VIII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>.
10. Про військово-цивільні адміністрації : Закон України від 03 лютого 2015 р. № 141-VIII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/141-19>
11. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.
12. Про громадянство України : Закон України від 18 січня 2001 р. № 2235-III (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>.
13. Про Державний реєстр виборців : Закон України від 22 лютого 2007 р. № 698-V (із змін.). URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/698-16>.
14. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05 лютого 2015 р. № 157-VIII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
15. Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні : Закон України від 16 листопада 1992 р. № 2782-XII (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>.
16. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.
17. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII (в ред. Закону від 13 січня 2011 р. № 2938-VI). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
18. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII (із змін.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
19. Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 липня 2017 року № 2136-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>
20. Про комітети Верховної Ради України : Закон України від 4 квітня 1995 р. № 116/95-ВР (в ред. Закону від 22 грудня 2005 р. № 3277-IV). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/116/95-вр>.
21. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР (із змін.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
22. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
23. Про національні меншини в Україні : Закон України від 25 червня 1992 р. № 2494-XII .URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>.
24. Про органи самоорганізації населення : Закон України від 11 липня 2001 р. № 2625-III (із змін.). URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2625-14>.
25. Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент) : Закон України від 10 вересня 2019 р. № 39-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39-20>
26. Про політичні партії в Україні : Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2365-III (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>
27. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22 вересня 2011 р. № 3773-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>
28. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII (із змін.). URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
29. Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим : Закон України від 16 червня 2011 р. № 3530-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3530-17>
30. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 5 березня 1998 р. № 183/98-ВР URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/183/98-вр>
31. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10 лютого 2010 р. № 1861-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>
32. Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23 квітня 1991 р. № 987-XII (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/987-12>

33. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 червня 2001 р. № 2493-III (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
34. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17 червня 2014 р. № 1508-VII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>
35. Про статус народного депутата України : Закон України від 17 листопада 1992 р. № 2790-XII (із змін.). URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>
36. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
37. Про телебачення і радіомовлення : Закон України від 21 грудня 1993 р. № 3759-XII (в ред. Закону від 12 січня 2006 р. № 3317-IV). URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3759-12>
38. Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України : Закон України від 19 грудня 2019 року № 400-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400-20#Text>
39. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23 грудня 1997 р. № 776/97-ВР. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр>
40. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>

Література

41. Калинюк С.С., Бисага Ю.М., Белов Д.М., Ярема В.І. Конституційно-правовий статус адвокатури в механізмі реалізації права людини і громадянина на правову допомогу : моногр. Ужгород : Гельветика, 2020. 197 с.
42. Конституційне право : підручник / Ю. Г. Барабаш, О. М. Бориславська, В. М. Венгер ; ОБСЄ. - Київ : ВАІТЕ, 2021. - 528 с.
43. Конституційне право України : підручник. 10-е (ювілейне) видання: 27 27 перероблене та доповнене. Ужгород : РІК-У, 2023. 504 с.
44. Конституційне право України : підручник / Т.М. Слінько, Л.І. Летнянчин, Ф. В. еніславський та ін. ; за заг. ред. Т.М. Слінько. Х. : Право, 2022. 592 с.
45. Красій М. О. Об'єкти національної безпеки як об'єкт конституційного права. Правові засади організації та здійснення публічної влади: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Хмельницький, 28 лютого - 02 березня 2020 р.). м. Хмельницький, 2020. С. 125-127.
46. Нечипорук Г.Ю., Бисага Ю.М., Берч В.В., Дешко Л.М., Бисага Ю.Ю., Нечипорук К.О. Конституційне право на звернення до Європейського суду з прав людини та механізм реалізації права на виконання його рішень : моногр. Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2022. 196 с.
47. Реалізація права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні : моногр. / Л.Б. Васильчук, Ю.М. Бисага. Ужгород, 2021. 208 с.
48. Чудик Н.О. Співвідношення державного та громадського контролю за виборчим процесом в Україні. Адміністративне право і процес. 2020. № 4 (31). С. 212–215.
49. Чудик Н.О. Засади адміністративно-правового забезпечення виборчого права в Україні. Наше право. 2020. № 1. С. 229–233.
50. Чудик Н.О. Протидія зловживанню адміністративними ресурсами під час виборчого процесу. Наукові записки. Серія: Право. 2020. № 8. С. 210–214.
51. Теремецький В.І., Чудик Н.О. Судова практика щодо вирішення виборчих спорів. Наукові записки. Серія: Право. 2021 № 10. С. 15–19.
52. Чудик Н.О. Стабільність виборчого законодавства як передумова реалізації прав і свобод людини. Європейські перспективи. 2021. № 2. С. 184–189.
53. Чудик Н.О. Формування суддівського корпусу в Україні: адміністративно-правовий аспект. Наукові записки. Серія : Право. 2023. № 15. С. 195-198.
54. Чудик Н.О. Формування суддівського корпусу: окремі питання перевірки на доброчесність. Журнал східноєвропейського права. 2024. № 119. С. 29-34.

55. Чудик Н.О. Захист корпоративних прав нотаріусами у період дії воєнного стану в Україні. Актуальні проблеми правознавства. 2023. № 3 (35). С. 150-157.
56. Чудик Н.О. Формування суддівського корпусу: окремі питання перевірки на доброчесність. Журнал східноєвропейського права. 2024. № 119. С. 29-34.
57. Chudyk N., Teremetskyi V., Martseliak O., Velychko V., Martseliak S., Shamrai V. Legal Positions of the European Court of Human Rights on the Right to Free Elections and Their Influence on the Formation of a Democratic Electoral System. Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues. 2021. Vol. 24, Issue: 1S: Business Ethics and Regulatory Compliance, 1-9. URL: <https://www.abacademies.org/articles/legal-positions-of-the-european-court-of-human-rights-on-the-right-to-free-elections-and-their-influence-on-the-formation-of-a-dem-12271.html>
58. Karpachova N., Dobrianska O., Punda O., Protsiuk I., Zhuravel Ya., Chudyk N., Korotun O. Impact of Direct Effect of Constitutional Norms and Practice of the European Union on the Efficiency of Human Rights' Realization and Protection. Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues, 2021. Vol. 24, Special Issue 1, P. 1-8. URL: <https://www.abacademies.org/articles/impact-of-direct-effect-of-constitutional-norms-and-practice-of-the-european-union-on-the-efficiency-of-human-rights-rea.pdf>
59. Chudyk N.O. Organizational and legal contexts of digital-security tools of economic agents. Актуальні проблеми правознавства. 2022. 2(30). С. 91-97.
60. Chudyk N.O. Legal regulation of public control over the activities of local government bodies in Ukraine. Актуальні проблеми правознавства. 2022. 4(30). С. 137-143.
61. Chudyk N.O. Key areas for improving the professional selection of judges in Ukraine. Актуальні проблеми правознавства. 2023. Випуск 4(36). С. 57-63.
62. Chudyk N.O. Good lessons based on bad experience: confronting risks and governing nuclear safety in Ukraine. Polityka Energetyczna – Energy Policy Journal 2023;26(3):131–148.
63. Chudyk N.O. Advocacy in the system of free legal aid. Актуальні проблеми правознавства. 2023. № 2 (34). С. 218-221.
64. Chudyk N.O. Organization of courts operation in Ukraine in the period of martial law: comparative and legal research. Revista Gestão e Secretariado (GeSec) (Management and administrative professional review) São Paulo, SP, v. 14, n. 10, 2023, p. 18976-18991
65. Chudyk N.O. Sustainable development goal six: the right to water vs. public policy. Lex Humana (ISSN 2175-0947) Vol. 15 No. 4 (2023).
66. Chudyk N.O. Methodology for the formation of information and analytical support for decision-making in criminal jurisdiction. Актуальні проблеми правознавства. 2023. № 3 (35). С. 144-150.
67. Chudyk N.O. Organization Of Operation Of Courts And Prosecutor's Office In Terms Of Martial Law: Experience Of Ukraine. Lex Humana (ISSN 2175-0947), 16(1), 494–513. 2024
68. Chudyk N.O. Interaction Between Police And Society As Basis For Combating Crime: Analysis Of Ukrainian And Foreign Experience. Journal of Lifestyle and SDG'S Review, 2024, 4(4), e02927
69. Chudyk N.O. Machine Learning Models For Information Support In The Justice System. Proceedings - International Conference on Advanced Computer Information Technologies, ACIT, 2024, pp. 762–765
70. Chudyk N.O. Statistical Modeling of Determinants Influencing Economic Security in the Context of Sustainable Development and National Security. Proceedings of International Conference on Applied Innovation in IT, 2024, 12(1), pp. 197–203
71. Louis Favoreu, Xavier Philippe. La place du Conseil constitutionnel dans la Constitution de 1958. URL: <http://blog.ac-rouen.fr/lyc-bloch-notes/files/conseil-constitutionnel-17365.pdf> (Last accessed: 20.04.2021).
72. Teremetskyi V. I., Chudyk N.O. Impact of the European Court's Legal Attitude on the Electoral System in Ukraine. European Reforms Bulletin. 2021. № 1. S. 113–117.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL:<http://portal.rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL:<http://www.president.gov.ua/>
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL:<http://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний веб-портал органів судової влади України. URL:<http://court.gov.ua/>
5. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України. URL:<http://www.ccu.gov.ua/>